

Vallat ja voimat

**Uusapostolisuus suomalaisessa
vapaakristillisyydessä:
Kristillinen valtio? Kristitty, valta ja
hierarkiat Raamatussa**

Teopolis 5.-6.2.2026

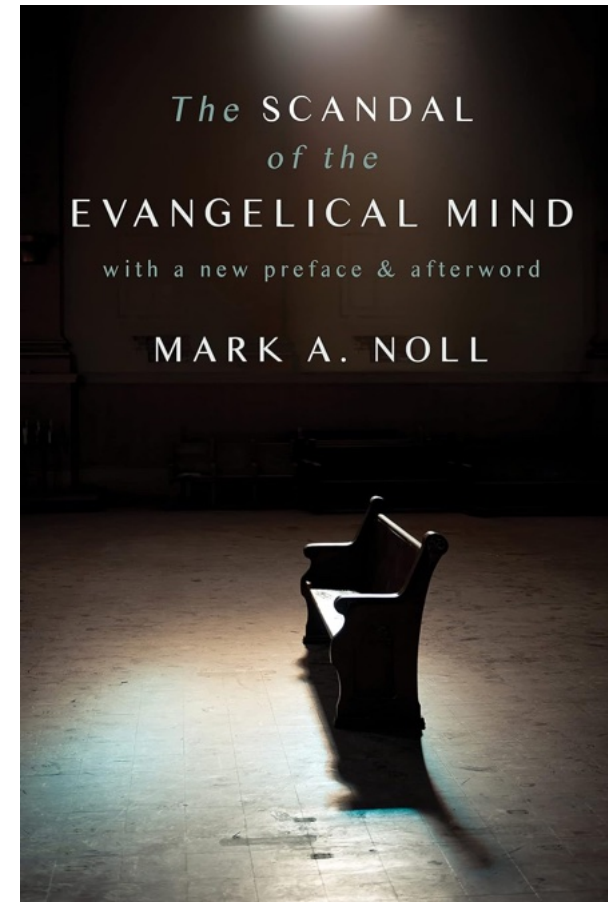

Suomen
teologinen
opisto

1. Johdanto

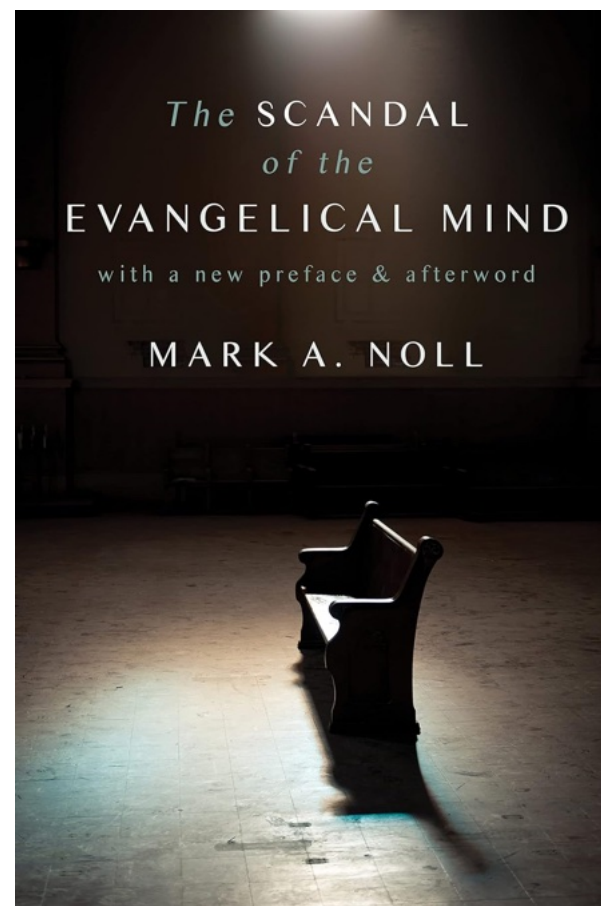
- Merkittävä kirkkohistorioitsija kuvasi evankelikaalin liikkeen piirteitä osuvalla tavalla vuonna 1994 teoksessaan *The Scandal of the Evangelical Mind*.
- “Evankelikaalin ajattelun suhteen skandaali on se, ettei evankelikaalista ajattelua juuri ole olemassa.” 1
- Noll näki tulevaisuuden vaikeasta ennustettavana, mutta lausui ääneen tutkijoiden yhteisenä kantana, että “kristillisen oikeiston aika on ohi.” 172
- Mikäli näin ei käykään...

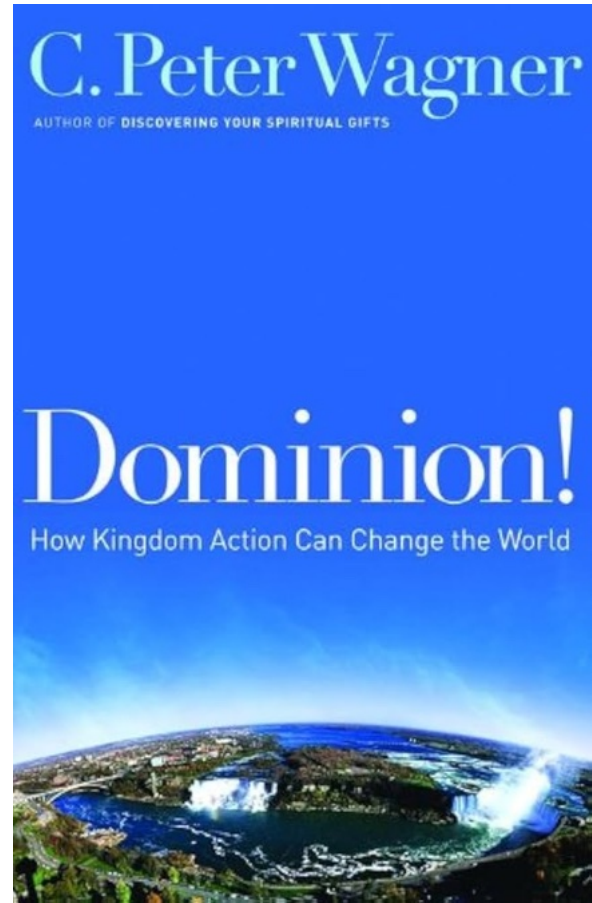
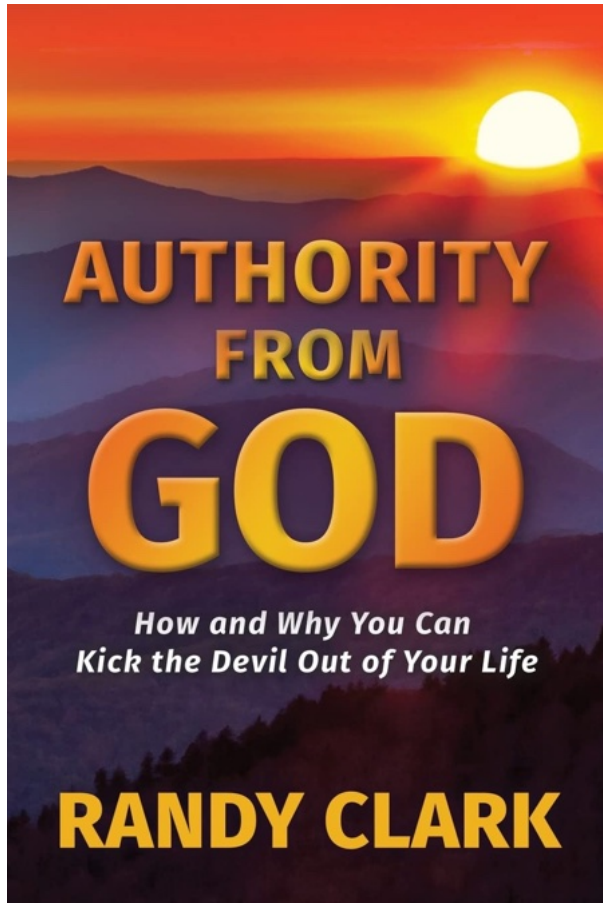
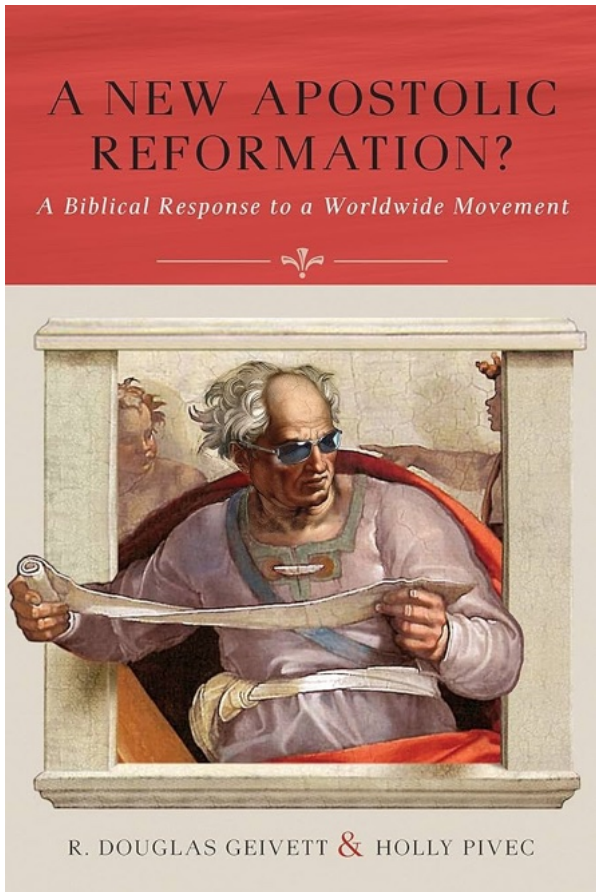

"It is also not out of the question that the pentecostal-charismatic surge will so come to dominate the evangelical mosaic that its inner spiritual dynamic will take an entirely new shape. ... Evangelical could be co-opted by Republican leaders with their own agendas, or perhaps come meaningfully to influence Republican strategy... it is just as possible that it might be thoroughly swamped by new waves of pietistic anti-intellectualism." Noll 1994, 172–3

[1] Noll 1994, 172–3

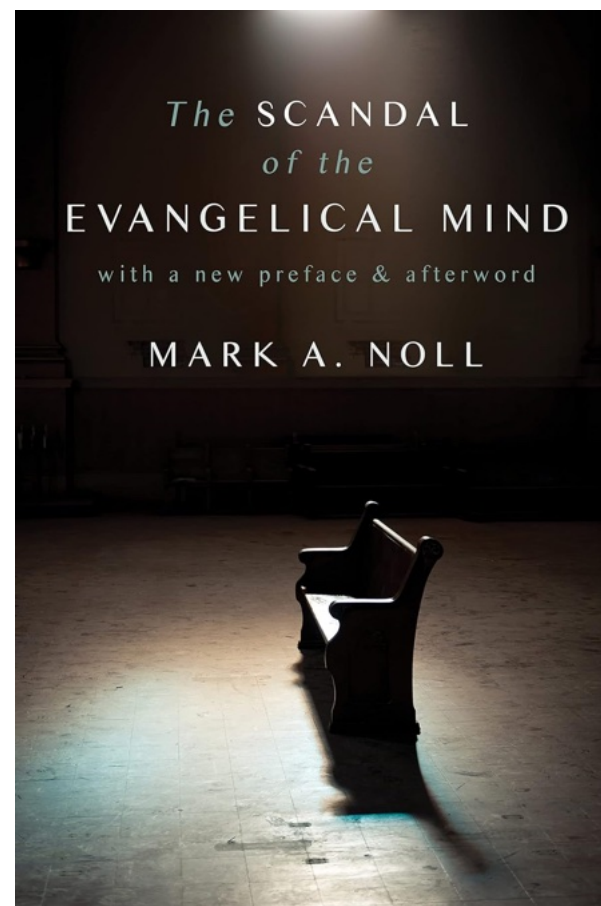
- Trump ja kristillinen oikeisto
- Evankelikaalin liikkeen uskonnollisuuden ja poliittisen agendan sekoittuminen
- Tiedevastaisuus ja epäily
- Salaliittoteorioiden normalisointi
- Poliittisen kentän jyrkkä kahtiajako
- Kirkon ja valtion välisen jakolinjan hämärtyminen
- Uusapostolisen reformaation nousu
- Poliitiikan ja hengellisen sodankäynnin yhdistäminen
- Globalisaatio
- Sosiaalinen media

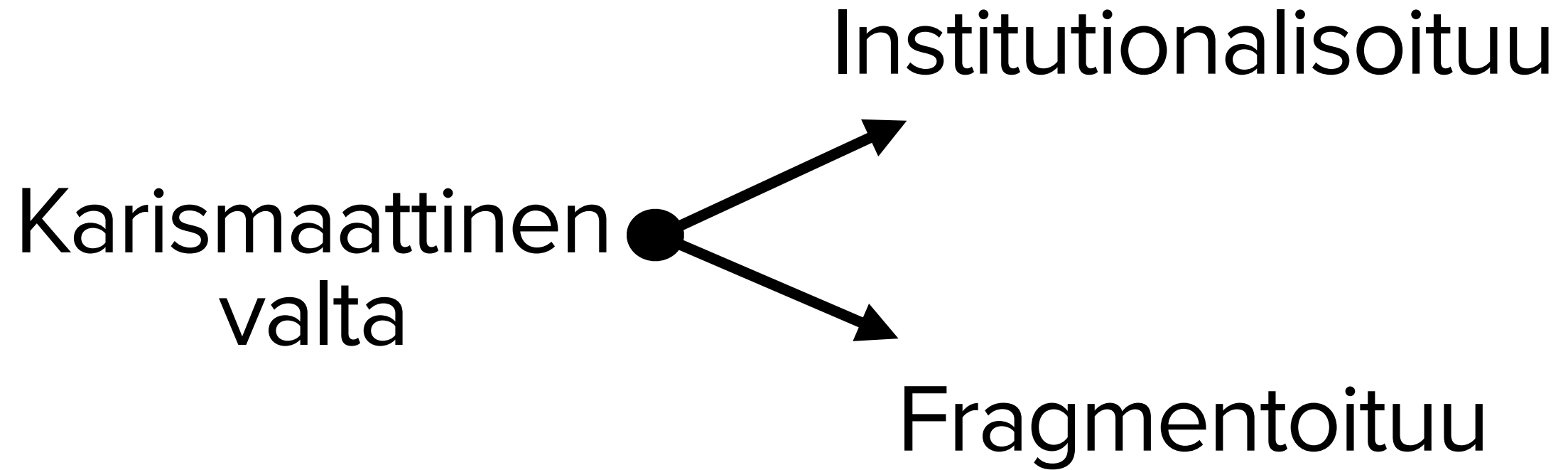
- Uusapostolisen liikkeen haluttomuus omistaa termiä NAR ja sanoutua irti dominionismista
- Jos kukaan ei halua olla tätä, niin
 - a) onko sitä olemassa?
 - b) onko jotain muuta olemassa?
- Tarkoituksena
 - analysoida ja ymmärtää NAR-nimistä ilmiötä
 - arvioida oikeistokristillisyyttä
 - tarkastella kristillisen valtion ideaa NAR liittyvänä ilmiönä

2. Valta ja hierarkia

- Max Weberin vallan typologiat (Talous ja Yhteiskunta, 1922)
 1. traditionaalinen
 2. rationaalis-legaalinen
 3. karismaattinen
- traditionaalinen ja rationaalis-legaalinen vastaavat muodoiltaan perinteisiä, hierarkkisia kirkkoja
- Karismaattinen hierarkia on muinaisin vallan muoto, se ei perustu eikä nojaa rakenteisiin vaan asialleen omistautuneisiin ja kurinalaisiin yksilöihin

"karisma on ... häilyvää, haurasta ja
kokemuksellista pikemminkin kuin järjellistä...
[sellaista] on erityisen vaikea ylläpitää
modernissa sekulaarissa yhteiskunnassa.
Karismaattiset kokemukset ja institutionaaliset
järjestelmät usein törmäävät toisiinsa."
Poloma 1990

3. Case Charlie Kirk

- Kr. *ekklesian* määritelmä valtarakenteeksi (Matt 16:18)
- Valtuutus hallinnon dominointiin (Jer 29:7)
- “kristitty” ja “nationalisti” mutta ei “kristitty nationalisti”
- Mooses oli poliittinen toimija joka loi hallintorakenteen (5 Ms)
- “Freedom and Liberty”
- Project 2025
- “Suola ja valo”
- Valtaistuini vai risti?
- Ei-uusapostolinen dominionismi
- Messias Trump

4. Case NAR

- Apostolinen hierarkia ja apostolien ensisijaisuus
- Ahn: Karismaattinen johtajuus ohittaa perinteisten kirkkojen valtarakenteen – mission menestys ei ole riippuvaista organisaatorakenteista
- Anti- vai extra-denomiatonal?
- Tarkennettu lähetyskäsky
- Aadamilainen hallintavalta (1 Moos 1:28)

Suomen
teologinen
opisto

"...let every demonic network who has aligned itself against the purpose, against the calling of President Trump, let it be broken, let it be torn down in the name of Jesus! ... I declare that President Trump will overcome every strategy from hell and every strategy from the enemy —every strategy — and he will fulfill his calling and his destiny."

- profetiaäänestäjät
- vaalit hengellisenä sodankäyntinä
- vastustajan demonisointi
- evankeliumi sekä pelastaa yksilöitä että muuttaa yhteiskunnan
- teokratian ja dominionismin välinen hiuksenhieno ero

4. Case Randy Clark

- Ei virallista NAR:ää
- Uudelleenmääritelty uusapostolisuus Wagnerin jälkeisessä todellisuudessa
- Positiivinen millennianistinen odotus ja osallistuminen
- Henkilökohtaisen kutsun valtuuttava merkitys
- Apostolisuuden keskeytymättömyys
- Profeettallisen ilmoituksen puolustus
- Pioneerien tunnustaminen
- Perinteisen evankeliumin ja kärsimyksen puolustus
- Eroon termistä “dominionismi”

Suomen
teologinen
opisto

6. Synteesi

Kysymys	Kirk	NAR (radikaali)	Clark
Vallan lähde	Kansan mobilisaatio	Apostolinen kutsu	Suhteellinen karisma
Hierarkia	Implisiittinen	Eksplisiittinen	Pehmennetty
Kirkko	Metonymia	Hierarkkinen yhteisö	Verkosto
Kristillinen valtio	Kristillinen haltuunotto	Hengellinen hallinta	Epäsuora vaikutus

7. Keskustelua vauhdittamaan

- Miten tunnistat NAR ja sen ympärillä olevien liikehdintöjen *ilmiön* omassa kontekstissasi?
- Onko mielestäsi NAR ja sen ympärillä olevien liikehdintöjen käyttämä kieli neutraalia? Vertaa esim. Randy Clarkin kriittinen suhtautuminen termiin “dominionismi.”
- Millä tavalla oma eskatologiasi ja suhtautumisesi karismaattisuuteen – erityisesti armolahjojen jatkuvuuteen – vaikuttaa arvioosi liikehdinnästä?

